

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

IV. Quomodo concurrent habitus ad actus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

habitu ad illum; quia potest habere cognitionem aliquam non experimentalem, quā vehementer trahatur ad illud, ex vi cuius ita facilis sit ad illud amplectendum, ut difficile possit ab illo remoueri; & tunc talis homo non habebit habitum, quia non habebit facilitatem radicalem, neque formalem ortam ex illa. Quod verum existimo, etiam in opinione, quæ habitus constituit in qualitatibus distinctis ab speciebus, & cognitionibus. Quia negari nequit sæpe hominem habentem habitum acquisitum alicuius virtutis, ita vehementer aliquā tentatione circa oppositum vitium concuti, ut summā facilitate in illud possit labi, & non sine magna difficultate, & speciali Dei auxilio possit non cedere tentationi.

29 Ex hoc infero posse hominem esse simul facilem formaliter, & radicaliter ad duo obiecta opposita, licet non in summo gradu. Partem positivam sic probō. Potest homo in utroque obiecto convenientiam notabilem, & parum disconvenientiam reperire, & in neutro illorum non notabilem excessum convenientiæ cognoscere, ratione cuius alterum magis conveniens retrahat ab hoc minus convenienti; ergo potest esse facilis ad utrumque obiectum. Probo consequentiam: Cognitionis, proponens bonitatem obiecti per se reddit facilem potentiam ad illud amplectendum, dum non est alia quæ notabiliter fortius retrahat; sed in hoc casu sunt cognitiones representantes bonitates utriusque obiecti, & neutra habet aliam oppositam, quæ fortius retrahat: ergo utraque constituet facilem potentiam circa suum obiectum. Hæ cognitiones, in quibus formales facilitates consistunt, possunt oriri ex speciebus experimentalibus, in quibus sita erit facilitas radicalis, & ratio habitus. Has facilitates esse nō posse in summo gradu, sic probō. Quod minor convenientia apparet in aliquo obiecto, cæteris paribus maior est facilitas ad oppositum: v.g. habeo cognitionem ut quatuor representantem mihi convenientiam ut quatuor in ieiunio: quod minor convenientia apparet in esu carniū, facilius ero ad ieiunandum: ergo quando utrumque obiectum apparet æquē bonum, v.g. ieiunium, & comestio, non habeo tantam facilitatem in ieiunio, quantum habere in ieiunio mihi representaretur, ut si non cum maiori bonitate, cum illa tamen, dummodō comestio representaretur cum minori: ergo non habeo summam facilitatem, quam possum habere.

30 Dixi facilitatem dicere cognitionem invitantem ad obiectum, & negationem cognitionis, quæ ex se notabiliter fortius retrahat, quā alia inuitet, quia negatio illius cognitionis necessarii requiritur, ut potentia constitutur facilis; conducit tamen ad maiorem facilitatem, non solum negatio cognitionis, retrahentis notabiliter fortius; sed cuiuscumque retrahentis supra minimum requisitum, ut potentia sit libera; quia semel constituta voluntas libera circa aliquod obiectum, dum minus habeat cogitationis, retrahentis ab illo, facilius erit ad illud amplectendum. Negatio verò cogitationis retrahentis secundum minimum, quod requiritur, non conducit ad facilitatem: quia facilitas pertinet ad habitum, supponit libertatem; illa verò negatio destrueret libertatem, & consequenter fundamentum facilitatis, de qua agimus.

31 Est etiam notandum, eandem cognitionem intensam, v.g. ut sex pertinere ad constitutum potentie liberæ, & ad facilitatem, & dare simpliciter posse, & facilius posse. Dat simpliciter posse, quatenus includit intensiorem illam minimam requisitam, ut voluntas sit simpliciter potens liberè operari, v.g. quatenus includit duos gradus intensiōis, & dat facilius posse, quatenus includit quatuor alios supra duos necessariū requisitos, ad operandum. Neque in illa cognitione poterunt assignari duo gradus, quibus determinatè pertineat simpliciter posse, & alij quatuor, quibus facilitas tribuatur, quia omnes sunt eiusdem rationis, sed toti illi cognitioni tribuitur dare posse, & facilius posse, quia habet id, quod requiritur, ut voluntas sit libera, & aliquid ultra illud.

32 Noto insuper distingui facilitatem ad actus intellectus, & ad actus voluntatis ex eo, quod species intellectus nunquam pertineant ad facilitatem formalem voluntatis; pertinent tamen ad facilitatem intellectus, quia immediatè produciunt intellectiōes, quæ præ multitudine illarum faciles evadunt. Facilitas voluntatis semper consistit in cognitionibus, quæ aliquando etiam pertinent ad facilitatem formalem intellectus, quia aliquando conducit immediatè, ut facilius fiat cognitio, alia cognitio vel immediatè in-

fluens in illam, vel saltem proponens obiectum formale illius vivaciū, quā necessum erat ut intellectus posset ferri in illud. Addo: aliquando etiam actus voluntatis conducere ad facilitatem formalem aliorum actuum eiusdem potentie, quia, quando actus voluntatis procedit liberè ab alio imperante, sine quo fieri posset talis actus imperans, pertinet ad facilitatem illius. Absolutè enim omne principium, inuitans ad actum liberum, sine quo idemmet actus liberè fieri potest, pertinet ad facilitatem illius: de his tamen actibus imperantibus mentionem non facimus cum de habitibus disputamus, quia non semper, sed raro procedunt actus voluntatis ab aliis imperantibus, & multi negant posse dari tales actus imperantes, immediatè influentes in alios eiusdem potentie.

Facilitas formalis ad actus intellectus, & radicalis ad actus voluntatis sæpe non distinguuntur realiter, quia facilitas formalis consistit in speciebus, & sæpe nullus alius actus ad illam conducit, in quibus sita est radicalis facilitas ad actus voluntatis, quia ex eisdem speciebus oritur facilitas formalis ad actus voluntatis, quæ consistit in ipsis actibus intellectus. Ex quo inferitur, eandem species esse facilitatem formalem ad actus intellectus, & radicalem ad actus voluntatis, & habitum ad utroque; quia habitus ad actus voluntatis semper consistit in facilitate radicali: habitus autem ad actus intellectus dicit semper facilitatem formalem, consistentem in speciebus, immediatè influentibus in ipsos actus. Ratio propter quam habitus voluntatis consistit in facilitate radicali, & habitus intellectus in formali, est, quia habitus cuiuscumque potentie consistit in facilitate difficultè mobili, siue radicali, siue formali; cum verò facilitas formalis intellectus sit difficultè mobilis, in illa habitum constituimus, facilitas autem formalis voluntatis, quæ consistit in actibus intellectus est facilè mobilis, ideo non in illa, sed in radicali, quæ est difficultè mobilis, optime ratio habitus constituitur.

In hanc sententiam sic explicatam maximopere trahunt fundamenta suprà data, quæ, rebus omnibus non ita pensis, altè menti insedit, ut primū adhuc sub præceptorum virgula, quæstionem hanc audiui, & post longum illius examen, nihil rationis inuenio, quod ab illa animum retrahat, potius nonos illius patronos Patrem Lugum, & alios recentiores apud Arriagam inuenio: quapropter non illam improbabilem iudico; quia tamen opposita valde recepta est in scholis, quid iuxta utramque in reliquis difficultatibus, ad habitus spectantibus dicendum sit, explicabo.

PUNCTUM IV.

Quomodo concurrant habitus ad actus.

Iuxta opinionem suprà explicatam quæstionē hanc aliis locis definiui. Dixi enim Contr. 7. punct. 3. actus intellectus solum concurrere ad actus voluntatis proponendo obiecta, & species actiue influere in actus intellectus, & in alios, ad quos obiecta species subministrant. Quæstionem tracto in communi sententia, quæ habitus constituit in qualitatibus distinctis ab speciebus, & propositione obiecti. Habitum reddere potentiam facilem ad actum, præcisè per informationem absque ullo actiui concursu, ad quem ordinetur, defendunt Durand. in 3. dist. 23. q. 2. 3. & 4. Palud. ibid. q. 2. Vterque Hurtad. Complutensis 1. 2. tractatu de habitibus in communi, diff. 11. Salmant. disp. 16. de anima sect. 7. Affirmat Soar disp. 44. Metaph. sect. 6. sensisse plures, habitus concurrere effectiue, non ad substantiam actuum; sed ad modum illorum, quem modum, ait, dixisse aliquos esse intensiōem ipsius actus. Horum vnum Scorum fert Vazquez 1. 2. disp. 83. c. 2. n. 10. referuntur etiam pro hac sententia D. Thom. Gotsfredus, & Henricus; sed absque fundamento, ut constat ex Soar loco citato. P. Vazquez suprà num. 14. docet, habitum concurrere ad modum quemdam actui superadditum, non verò ad substantiam actus, neque ad illius intensiōem. Habitum concurrere ad substantiam actuum defendunt Caietanus & Capreol. apud Soar, Ochanus, & Gabr. in 3. dist. 23. art. 2. P. Fonf. 9. met. cap. 5. quæst. 4. sect. 2. Val. 1. 2. disp. 4. punct. 2. Soar suprà n. 8. P. Monzeus disp. 4. c. 3. §. *Deinde eadem ratio.* P. Gran. 1. 2. Contr. 4. disp. 3. n. 13. Ripalda lib. 2. de supernaturalitate disp. 52. sect. 2. n. 9. Arriaga disp. 9. sect. 4.

PRIMA CONCLUSIO. Habitibus nullo modo potest
R 4 concurrere

concurrere, ut actus facilius fiat, nisi per veram efficientiam, mediâ quâ, physice in genere causæ efficientis ab illo, tanquam à vera causâ dependeat agens. Probo: nullus est modus, quo possit intelligi habitus inclinans potentiam, nisi quatenus productivus actus, per modum causæ propendentis in illorum productionem: ergo concurrat actiue. Antecedens probo. Si aliquo modo concurreret, maxime ut conditio: hac ratione non concurrere suadeo, quia non apparet, quod genus conditionis exerceat habitus ad actus productionem. Non enim est applicatio inter agens & passum, neque rationem aliquam conditionis, quam novimus, exercet: ergo frustra fingitur novum genus conditionis innominatum, & ignotum, cum possimus absque ullo inconuenienti rem explicare per verum concursum actiui, quem tota cognoscit schola. Dicit Hurtado, habitum esse veluti preces actionis, quæ propter illas fit. Si Hurtadus in ipsa cognitione facilitatem constitueret, rectè per precum metaphoram rem explicaret, quæ posset optimè accommodari cognitionibus, ex vi quarum hoc & illud motuum, ut voluntas determinetur ad actionem exercendam, illi proponitur. Cum verò habitum, & facilitatem ad actus ponat in qualitate quadam emortua, nescio quomodo possit dici preces effundere, ut actio fiat.

3 SECUNDA CONCLUSIO. Habitus non potest concurrere ad intensiorem actum, quin concurrat ad illius entitatem, seu substantiam. Probo: Gradus intensiōis sunt omnes eiusdem rationis in qualitate intensâ, neque cum hæc simul tempore producit; v.g. qualitas habens octo gradus caloris, dicuntur alij gradus intensiōis, alij non item; sed omnes gradus dicuntur intensio, & illorum quilibet: quia quilibet est simul cum aliis in eodem subiecto, in quo consistit intensio: ergo non possunt assignari aliqui gradus intensiōis, quorum productio ad habitum pertineat, alij, quorum productio ad potentiam tantum spectet. Secundo: Gradus omnes sunt non subordinati, & possunt esse eiusdem rationis: ergo habitus potens producere gradus intensiōis, potest quæcumque gradum in qualitate reperiunt producere. Tertiò: Etiam si habitus tantum produceret gradus aliquos intensiōis, concurreret ad substantiam actus, quia huius substantia æquè constat ex omnibus gradibus intensiōis, qui illam tanquam partes adintegrant.

4 TERTIA CONCLUSIO. Habitus non concurrat ad modum aliquem superadditum actui, in quo illius facilitas consistat, neque talis modus superadditus possibilis est. Probo: Modus ille supponeret substantiam actus: ergo productionem illius: ergo impertinens erit ad producendam substantiam facili, vel difficilè. Probo consequentiam. Quando aduenit ille modus, iam tota substantia est producta à potentia: ergo siue postea producatur modus, siue non producatur, nullum sentiet leuamen in productione, quæ iam præcessit, ad quam, si aliqua est difficultas, tota vincitur in illo signo, in quo exercetur, in quo, si modus ille non est, impertinenter postea adueniet.

5 QUARTA CONCLUSIO. Habitus effectiue concurrat ad substantiam actus. Inferitur hæc conclusio ex præcedentibus; nihilominus adhuc difficile est modum assignare, quo potentia per habitum concurrentem ab substantiam illius, facili reddatur. Dicunt nonnulli, potentiam facili reddi per habitum, quia, quod sunt plura principia concurrentia ad actum, minorem operam impendit potentia, minorique conatu actum producit. Non acquiesco. Hæc enim ratione, quod intensior esset habitus infusus, maiorem facilitatem sentiret potentia ad operandum, & tribuerent hi habitus non solum simpliciter posse, sed facili, & facilius posse, quando haberent intentionem supra minimam requisitam, ut actus posset simpliciter produci.

6 Secundo voluntas habitu informata, antequam actum producat, sentit propensionem, & inclinationem ad illum: ergo hæc propensio, & inclinatio aliquid est distinctum ab efficientia, & separabile ab illa: ergo habitus non solum reddit potentiam faciliem, illam adiuuando; sed formaliter per suam informationem, inclinans potentiam ad talem actum. Rem explicat Arriaga exemplo impulsus, qui motum producit, & antequam illum efficiat, manum inclinat ad illum, ita ut si manus, cui lapis est superpositus, non moueatur, laborat in resistendo motui, ad quem fert illam impulsus. Exemplum difficultatem non exhaure, quia impulsus qualitas est sensibilis, cuius sensatio tactui est disconueniens, & ita laborem sentimus in sustinendo lapidem, sicuti in retinenda manu igni applicatâ quem vitamus cum

manum mouemus, quia sicuti quando illam amouemus ab igne, cui erat applicata, ignis sensatione non fatigamur: ita quando mouemus manum, cui lapis est superpositus, tollimus applicationem requisitam, ut lapis impulsus, primat, & ita non fatigamur, non præcisè, quia impulsus non resistimus, sed quia non patimur impulsus, cuius sensatione torqueamur.

Ex hoc argumento vires resumit opinio, quæ facilitatem in cognitione constituit; pro qua ex illo iterum arguo. Voluntas antequam actum producat, sentit inclinationem ad illum, & verè in nobis experimur nos faciles, & prout esse ad aliqua obiecta, sed voluntas experitur hanc inclinationem ante volitionem: ergo tantum per ipsam cognitionem trahitur voluntas ad obiectum. Qualitas enim actiua dum nihil agit, perinde est, ac si non esset, neque per actionem tollit difficultatem, quæ ante ipsam est iam superata, adeo ut potius in illa non exercenda difficultas vincenda sit.

Vtitur hoc argumento Hurtadus, ad probandum habitum actiue non concurrere, quod mea quidem sententia probat, victoriam difficultatis non consistere in ipso actiui concursu. Verumtamen difficile adhuc est explicare, in quo consistat, si non ponatur in propositione obiecti; propter quam rationem non leuiter in illam sententiam propendebam, & longè difficilior, si dicatur qualiter hanc, quæ vincitur difficultas, actiui non esse. Si tamen res componenda iuxta sententiam, quæ facilitatem in habitibus superadditis constituit, sic ergo illam compono. Habitus est qualitas quadam ex se determinata ad producendum actum in quem inclinat taliter, ut eo ipso, quod in actu primo cum reliquis aliis requisitis ad talem actum violentiam nonnullam patiatur, si talis actum non producat, quia ex se est determinata, & per suam entitatem in actu primo conatur talis actum producere. Hanc propensionem, seu hanc conatum habet dependenter quoad efficaciam à libertate voluntatis, cui subditur, sicuti ignis concurrens cum Deo per modum principij determinati, concurrat salus libertate Dei, à qua dependet exercitium suæ inclinationis: sic habitus est determinatus ad producendum actum dependenter à libertate voluntatis, à qua dependet exercitium suæ propensionis; non tamen ipsa propensio, sicuti finis productio igne non dependet à voluntate Dei, ut in effectum propendat; quia per suam entitatem habet hanc propensionem, sine qua existere repugnat. Per hanc propensionem habitus voluntas trahitur ad actum saluæ semper libertate illius, ita ut non solum sit illi facile in actum proripere, verum se ab illo continere sine difficultate non possit, licet illius libertas difficultatē hanc superare valeat.

Ex hoc inferes difficultatem non tolli per ipsam actionem voluntatis, sed formaliter per propensionem, quam habet voluntas ad talem actionem. Quæ propensio est identificata cum ipso habitu, & præcedit volitionem procedentem ab illo, & ideo dicimus hominem sæpe labi in aliquod peccatum, quia est facilis, procliuus, & propensus ad illud: ergo facilitas præcedit actionem peccaminolam procedentem ab habitu, & formaliter consistit in ipso habitu, qui per modum actus primi per suam entitatem formaliter inclinat voluntatem in talem actum. Ex quo concludo, in instantibus, in quibus præcedit habitus cum reliquis requisitis ad actum, voluntatem esse prius tempore, quam illum exerceat faciliem ad actum, & in ipso instanti temporis, in quo actum elicit, prius naturâ, quam illum eliciat, voluntatem faciliem esse per habitum naturâ priorem actu.

Ex hac doctrina facili rationem assigno, propter quam habitus infusi etiam intensi vltra id, quod ad posse requiruntur, facilitatē non tribuant potestati; videlicet, quia est finis actum operatiui, ex se non exigunt operari, nisi ad exigentiam voluntatis; habitus verò naturales, etsi non possint operari, nisi dependenter à voluntate; ex se tamen semper exigunt operari, ita ut nonnullam quasi violentiam patiantur, quando voluntas non vult cum illis operari, ad instar ignis, cum quo Deus concurrere non vult. Quam differentiam infero à posteriori; quia experimur hominem intensiori, vel remissiori habitu charitatis præditum, non ideo maiorem, minoremve facilitatem habere ad actus supernaturales charitatis exercendos, quod signum, est diuerso modo inclinare habitum acquisitum ad actus, quo non inclinatur infusus. Quæ diuersitas non ex alio capite videtur nasci posse, nisi ex diuersa ratione, quæ per modum actus primi hi habitus proprios actus respiciunt.

Obiit.

11 Obiicies primò: Habitus per nos reddit facilem potentiam antecedenter ad concursum actuum: ergo necessarium non est ipsum actum concurrere. Respondeo habitum reddere facilem potentiam ad actum per conatum ad concursum actuum, ex quo concursus actuum habitus in actum necessarium dimanat eo ipso, quod actus sit futurus: ac proinde concursus actuum necessarius est, non tantum quid formaliter potentiam facilem constituens, sed tanquam quid illatum necessarium in actu futuro ex illo, per quod potentia facili constituitur.

12 Obiic. secundò. Actus efficienter producant habitus: ergo non possunt habitus producere alios actus: quia nequeunt duæ causæ æquiuocæ esse sibi inuicem causæ adhuc secundum diuersa indiuidua. Respondeo concedendo primum antecedens, & negando consequentiam, & confirmationem illius, quia actus intellectus producant species impressas, quæ rursus alios actus intellectus producant.

13 Obiicies tertio: Habitus concurrunt immediatè, & physice ad substantiam actus, v.g. volitionis: ergo volitio, quæ semel dependet ab habitu, non potest non dependere ab illo; quia volitio includit actionem, quæ non potest non dependere ab illo principio, à quo semel dependet: ergo habitus non requiritur solum ad facilitatem, sed etiam ad substantiam habitus. Urgeo: Volitio, quæ dependet semel ab habitu non potest dependere à voluntate tantum: & volitio, quæ dependet tantum à voluntate non potest ab habitu dependere: sed volitio, quæ dependet à voluntate tantum, & non potest dependere ab habitu; & volitio, quæ dependet ab habitu, & non potest non dependere ab illo, respiciunt principia specie distincta: ergo distinguuntur specie, quia actiones respicientes principia specie distincta, distinguuntur specie: ergo habitus requiritur non solum ad hanc numero volitionem; sed ad volitionem huius speciei, ita ut implicet volitionem eiusdem speciei cum illa, quæ procedit ab habitu, procedere tantum à voluntate: ergo habitus acquisitus non requiritur tantum ad facilitatem actus: sed ad substantiam specificam illius.

14 Respondeo, verum esse habitus requiri non solum ad hunc numero actum: sed etiam ad hanc speciem actus, si diuersas specierum ex principiis desumatur: nihilominus dicitur tantum requiri ad facilitatem: quia eadem voluntas possit alio actu naturali tendere circa idem obiectum formale. Unde ratione naturalitatis, & ratione obiecti habitus acquisitus simpliciter non requiritur. Ex quo fundamentum desumitur ad dicendum habitum acquisitum non requiri ad simpliciter operandum, hoc est, naturaliter, vel supernaturaliter circa tale obiectum, sed tantum ad faciilius operandum. Habitus infusus dicitur requiri ad simpliciter operandum, quia nequit voluntas sine habitu infuso, vel sine aliquo suppleente vices illius, versari circa tale motuum actu supernaturali.

15 Obiicies quartò: Actus sufficienter responderet potentia tanquam principio ad quatuor: ergo non potest dependere ab habitu. Monui sæpe ex hac correspondentia prædicatorum non desumi argumentum efficax ad causam adæquatam constituendam, nisi quando aliud non superest fundamentum ad nouum principium assignandum effectui. In præsentia tamè illud habemus, quapropter admissio antecedenti posset negari consequens. Potest etià antecedens negari, quia actus, qui procedit ab habitu non potest ab illo non procedere modo nuper explicato, ac proinde actus ille non sufficienter potentia correspondet.

16 Inquirunt nonnulli, an potentia intensiorem actum producere valeat cum habitu, quam sine illo posset producere? Affirmat Arriaga, quia quod plura sunt principia ad effectum, effectus intensioris capax intensior euadit: sed quando habitus concurret ad actum, sunt plura principia ad effectum producendum, & effectus est intensior capax: ergo effectus intensior euadet. Negant alij, & melius, quia habitus non dantur ad posse simpliciter, sed ad faciilius operandum: ergo quidquid potentia valet cum illis producere, posset sine illis, etsi non facile producere. Responderet Arriaga, habitus dari ad faciilius operandum sub tanta intensione, & ad posse simpliciter sub alia maiori. Res est parui momenti, in qua difficile erit quidquam euidenter ostendi. Existimo tamen absque fundamento dicere Arriagam, habitus dari ad simpliciter posse

sub magna intensione actus producere: & contra communem sententiam, quæ ad actus naturales, quantumvis intensos, habitus acquisitos non requiri defendit. In sententia, quæ habitus constituit in speciebus, & facilitatem actualem in cognitione, eam hæc principia, etsi non illa intensione, sub qua habitus dicuntur, ex se requirantur ad posse simpliciter: & intensio superaddita minimo requisito sit eiusdem rationis cum illo minimo, quod simpliciter requiritur, illud quod dat faciilius posse, respectu huius actus, dat posse simpliciter respectu alius intensioris, qui causam petit intensiorem, & eiusdem rationis etiam secundum illam intensiorem, quam petit remissior alius actus eiusdem rationis cum ipso.

Inquiritur secundò: An habitus concurrere possit ad actum illo intensiorem? Pars negativa ita posset suaderi: Nulla causa potest producere effectum intensiorem se, ut patet in calore, & aliis qualitatibus: ergo habitus non potest concurrere ad productionem actus illo intensioris. Affirmatiuam partem sic suadeo. Habitus non requiritur ad substantiam actus: ergo potentia sine habitu poterat producere effectum intensum, ut quatuor: ergo informatam habitu ut duo poterit eundem actum elicere, quia habitus adueniens non minuit virtutem potentia. Soar. sect. 6. n. 7. & Torres 2. 2. disp. 38. dub. 4. asserunt, potentiam informatam habitu intenso ut duo, posse elicere actum intensum ut quatuor: tunc tamen habitum non producturum gradus intensioris, quibus vincitur ab actu. Vtraque pars conclusionis rationibus supra datis probanda est.

PUNCTUM V.

De distinctione habituum, & de eorum intensione.

PRIMA CONCLUSIO. Pro omnibus actibus supernaturalibus eiusdem virtutis, datur vnus habitus infusus, tam respectu virtutum intellectus, quam voluntatis. Hæc conclusio est omnium communissima: sine fundamento enim distinguuntur diuersi actus fidei in intellectu, & diuersi habitus charitatis in voluntate: pro diuersitate actuum fidei, & charitatis, quia nullum est fundamentum ad tales habitus distinguendos. Deinde quia habitus infusi dantur, ut compleant potentiam impotentem ex se ad actum supernaturalem. Unde cum eadem sit improprio, seu impotentia respectu actuum eiusdem virtutis, eodem habitu suppleri congruum est. Dixi congruum est, quia existimo hanc conclusionem nulla ratione metaphysica posse euidenter positivè probari: efficacissimè tamen probatur ex eo, quod nulla sit ratio ad hos habitus distinguendos.

SECUNDA CONCLUSIO: In intellectu dantur diuersi habitus pro diuersitate conclusionum, in quas inclinant habitus, etiam si illarum diuersitas tantum proveniat ex obiecto materiali. Hanc conclusionem docet Soar. sect. 11. n. 55. licet non ita clarè tradat requiri diuersum habitum pro conclusionibus diuersis tantum ex obiecto materiali. Illam tenet Hurt. disp. 11. Metaph. sect. 7 & Arriag. disp. 1. Logica sect. 3. subsect. 4. & ratione probatur: sæpe quis habet facilitatem in quibusdam conclusionibus scientiæ eliciendis, & non in aliis conclusionibus scientiæ eliciendis, & non in aliis conclusionibus pertinentibus ad eam scientiam, sæpe quis facile discurret in hac materia; non verò in illa, etiam si obiectum formale discursus, seu connexio antecedentis cum consequenti sit eadem formaliter: ergo facilitas ad hos actus est diuersa pro diuersitate actuum, Deinde probatur. Habitus intellectus non distinguuntur ab speciebus obiectorum: sed species distinguuntur pro distinctione obiectorum materialium, & formalium: ergo & habitus.

TERTIA CONCLUSIO: Habitus voluntatis distinguuntur pro diuersitate obiectorum formalium, & materialium, si materialiter specie differant: vel saltem numero, si similitudinem aliquam habeant. Probatur hæc conclusio: sæpe quis habet facilitatem in temperantia circa cibum, & non circa potum, circa hunc cibum, & non circa aliū. Responderet P. Soar, hanc facilitatem provenire ex aliis capitibus, quæ ex ipso retuli puncto præcedenti: sed hæc solutio probatur non dandos esse habitus distinctos ab speciebus, quapropter si hi defendendi sunt, necessum est asserere